

hierdie tweede bundel en haar netjies afgewerkte gedigte is geneig om minder te ontroer. Die reeks verse (“saad”) oor haar kindertydherinneringe waarin die verbintenis met die ouers onder meer aan bod kom, is dan weer na my mening van die sterker verse in haar tweede bundel. Smith is ’n vaardige digter en die leser wag om te sien hoe haar digterskap verder sal evolueer in haar komende bundels.

Marni Bonthuys
mbonthuys@uwc.ac.za
Universiteit van Wes-Kaapland
Bellville

Alles het niet kom wôd.

Nathan Trantraal.

Kaapstad: Kwela, 2017. 59pp.

ISBN: 978-0-7957-0791-9.

DOI://dx.doi.org/10.17159/tvl.v.54i2.2984

Vier jaar ná sy kragtige, bekroonde debuutbundel, *Chokers en survivors*, verskyn Nathan Trantraal se tweede digbundel, *Alles het niet kom wôd*.

Soos die eerste bundel, is die verse in ’n Kaaps-Afrikaanse register geskryf met ’n sterk en uiters direkte, gekruide *parlando*-aanslag.

Verskeie temas bekend uit die debuut is weer hier aanwesig: die digter se grootwordmilieu op die Kaapse Vlakte en verbande tussen vriende en familieleden wat dié milieu bevolk, vergelyk “Saggias”, “Taliban”, “Die anne Liney”, “Bethe” en “Clichay”. Verlies, swart humor, ironie, woede, slegte herinneringe en ’n brutale werklikheid word in gedig na gedig

opgeroep, telkens met treffende slotte. Daar is wel ook enkele verse met ’n sagter in- en aanslag, soos “Ezra”, “Rebekah”, “Jaloesiegieste” en “Lentegeur”.

Die religieuse tema word reeds in *Chokers en survivors* teruggevind, vergelyk verse soos “is altyd winte innie kêk”, “Mamma HL” en “Brightly beams”. In *Alles het niet kom wôd* word hierdie tema—geloof, godsdiens, die kerk, sektes, vergifnis, wedergeboorte en ontgogeling met al hierdie kwessies—sterker aanwesig gestel, meestal tussen die pole van hoop/verwagting en telkense teleurstelling wanneer sekere werklikhede inskop.

Die omslagontwerp, deur “The Trantraal Brothers” en Mike Cruywagen, is gebaseer op Bernini se *Die ekstase van Sint Teresa*, ’n beeldhouwerk in wit marmer in die Cornaro-kapel, Santa Maria della Vittoria, Rome, gemaak tussen 1647 en 1652. Volgens Wikipedia vang hierdie beeld die oomblik vas wanneer goddelikheid die aardse liggaam betree. Die ontwerp dui natuurlik op die hooftema van die bundel en kan ook die vermoede versterk—kennende Trantraal se visie en aanslag—dat daar nie noodwendig goeie uitkomst op die religieuse verwagtings gaan wees nie en dat die “niet” in die titel nie net op “nuut” gaan dui nie. Die slot van “Moenie vi hulle sê ôs gan ie, annes wil hulle saamkom” stel dit immers (ná ’n vas-en-bid-sessie in die berge):

Soms voel ek jamme vi ôs
Ek kan sien hoe ôs rêrag
moes gelyket
en hoe die engele moes gelagget
virrie country bumpkins
Die laaste mense om yt te vinne

Jesus het lankal gekom
en hy is wee hie weg, sône ôs

Vergelyk ook die beginreëls van “Clichay”:

Clichay dien net die Here
vanaf ie tweede January tot ie vyftiende
December
Wannerit breaking up is
sit sy haa verhouding met haa
persoonlike saligmaker on hold

In die eerste gedig, “Alles het niet kom wôd”, vertel die liriese subjek dat hy “drie kee deerie wate” was en “sieke [is]/ek het met minner dywels / deerie wate gegang / as wat ek mee ytgekome het”. In dieselfde gedig wat handel oor ‘n doopsereemonie op ‘n strand, word die volgende skreeusnaakse toneel gevind:

Een gravely overweight suste
collapse oppie sand
soese anaesthetised olifant
inne wildlife documentary

“Hallelujah! Thank you Jesus!
Lord we praise you!”

Ammel dink
issie gies wat haa omgestootet,
maa as ôs honest was sal ôs gesienet
die regte miracle was
dat sy nie gesinket innie sea
soese ancient city nie

Die Bybelse Saggeüs word teruggevind in die gedig “Saggias” waarin die oom, Boy, se verhouding met die Woord beskryf word:

Maa jy kannie vi Boy

ompraat mettie Woord ie
Boy rol vi hom dagga-stoppe
mettie blaaië innie Bybel
Hy sê dit roek bieter as bladjes
en dat as jy rêrag Oepenbaring wil
vestaan
moet jyrit lekke lank in jou longe hou
voo jyrit ytblaas

Skrynende aanklagte teen die gevolge van apartheid en oor die oproep om versoening in postapartheid-Suid-Afrika, word weer gehoor in “S.o.b.” (hier: “Silly old boer”), “Fiction en estrangement” en “Die man wat ie kinnes vang” In die laasgenoemde gedig waarsku die liriese subjek sy dogtertjie:

Die regte man wat jy moet
ytkyk voo issie white man

[...]

Wan as jy hom ie kans gie
sal hy jou siel steel
en virrie dywel offer
as nogge down payment
vi sy hemel op aarde

In die hoogs ironiese “Cash for Gold” lees ons van die klipharde werklikheid waarin die bekroonde digter hom bevind:

Ek wonne of ekkie ienagste
prize-winning poet is
wat copper wire
vi kosgeld moet strip

[...]

Ek kry respect en awards
wat vi genoeg mense baie beteken

en dan oppe Woensdag
wat niks beteken ie
staan ek innie voorhys en wieg
ie award in my hand
en vra my ma: "Wat dink Mammie,
is dié bronze of copper?"
Assit copper is issit 'n paa dae se kos
assit bronze is beteken it niks vi my nie

Al is die omvang en impak van hierdie bundel miskien effens minder as die debuut (wat gooi jy nadat jy 'n atoombom gegooi het?), is dit steeds 'n baie sterk poging waarmee Nathan Trantraal hom ongetwyfeld vestig as een van die belangrikste kontemporêre Suid-Afrikaanse digterstemme.

Geraadpleegde bron

Wikipedia. "The Ecstasy of Saint Teresa". 26 Jul. 2017. <http://en.wikipedia.org/wiki/Ecstasy_of_Saint_Teresa>.

Henning Pieterse

pietersehj@ufs.ac.za

Universiteit van die Vrystaat
Bloemfontein

Sulamiet.

Lina Spies.

Tygervallei: Naledi, 2016. 87 pp.

ISBN 978-0-928316-47-6.

DOI://dx.doi.org/10.17159/tvl.v.54i2.2985

Met die bundeltitel *Sulamiet* sluit Lina Spies sterk aan by die Ou Testamentiese boek *Shir Hashirim*, direk vertaal die Lied der Liedere, of soos die naam in die Afrikaanse Bybel lui: Hooglied. "Salomo se mooiste lied" volgens die opdrag in Hooglied 1:1. Enkele kort opmerkings

oor Hooglied kan lig werp op verskeie aspekte van *Sulamiet*. Daar bestaan byvoorbeeld 'n goeie kans dat Hooglied deur 'n vrou geskryf is. Die boek is opgestel as 'n soort drama wat hoofsaaklik bestaan uit dialoog tussen die mooi bruin gebrande (1:5), liefkosende (1:2; 8:1) en uiters erotiese (8:10) vrou, oftewel Sulamiet (6:13) en die man waarin die vrou die meeste aan die woord kom. Die naam Sulamiet slaan ook op die Hebreeuse woord vir vrede, shalom, wat ook in verband staan met die eienaam Salomo aan wie Hooglied opgedra is en die stad (jeru) van shalom, te wete Jerusalem (Sion). Wie die Sulamiet is en waartoe sy in staat is, wat met die (ook lyflike) liefde te make het, staan dus in 'n baie nou verband met vrede. Moderne eksegete beweeg graag verby die tradisionele allegoriese interpretasies van die boek, byvoorbeeld dat die verhouding tussen die man en die vrou die verhouding tussen Christus en die kerk voorstel of dat die vrou se sonbrand op die sonde dui, en plaas die klem eerder op die werklike (inklusief fisiese) liefde tussen die man en vrou van Hooglied. Othmar Keel skryf met betrekking tot Hooglied: "Allegorising is nothing but an elegant way of despising the text!" Lina Spies stem duidelik saam met Keel. Hierdie (fisiese) liefde staan in 'n baie noue verband met die natuur in die algemeen en ook kosmologiese tydsaanduidings soos die wisseling van seisoene en die afwisseling van dag en nag waartydens die skaduwees lank word en die aandwind begin waai wat alles deel is van 'n fyn waarneming van die hiermaals. Verder is Hooglied deel